

Պոսթոն

ԳՐԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ԵՐԵԿՈՅ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒՀԻ ԱՆՈՒՇ ՆԱԳԳԱՇԵԱՆՆԻ ՀԵՏ

22 Յունիս 1998ին Պոսթոնի մէջ տեղի ունեցաւ «Գրական Երկխօսութեան» բացառիկ երեկոյ մը ՍաղիմաՀայ բանաստեղծուհի Անուշ Նագգաշեանի հետ, կազմակերպութեամբ Թէքէեան Մշակութային Միութեան Պոսթոնի մասնաճիւղին:

Գրական երկխօսութիւնը կեդրոնացաւ Անուշ Նագգաշեանի «Անձրեւոտ Սէր» բանաստեղծական նորագոյն Հատորին վրայ: Ամբողջ երեկոյի ընթացքին բանաստեղծուհին ժողովուրդին հետ անմիջականութիւնը եւ արուեստագէտի մեկնութիւնները շաղախուած էին իր ասմունքելու հրապուրիչ տաղանդովը:

Երկխօսութիւնը վարեց երիտասարդ մտաւորական Հրաչ Զիլինկիրեանը, որուն ներկայացուց Պոսթոնի ԹՄ Միութեան վարչութեան գանձապահ Ալեքս Գալայճեանը:

Մանօթ ըլլալով սփիւռքահայ գրականութեան եւ բանաստեղծուհիին գործերուն, Հրաչ Զիլինկիրեան ողջունեց Անուշ Նագգաշեանը որպէս «սփիւռքահայ ժամանակակից քնարերգութեան ամենաընտիր ներկայացուցիչներէն մէկը»:

Անդրադառնալով «Անձրեւոտ Սէր» հաւաքածոյի հրատարակութեան, Զիլինկիրեան ընդգծեց թէ «սփիւռքահայ եւ Հայաստանի ներկայ պայմաններուն մէջ Հայ գիրքի մը լոյս ընծայումը յանդուգն երեւոյթ է»: Ան նշեց բանաստեղծուհի Սիլվա Կապուտիկեանի բնորոշումը «Անձրեւոտ Սէր»ի յառաջաբանին մէջ. «Մարտիրոսութիւն է ոչ միայն Հայ լեզուն պահելը այլեւ մայրենի լեզուի բուն տիրոջից հեռու սփիւռքում Հայերէն բանաստեղծութիւն գրելը»:

Զիլինկիրեան շեշտեց. «Բոլորս ծանօթ ենք սփիւռքեան կեանքի մէջ յառաջացած Հայ ազգային ինքնութիւնը եւ լեզուն պահպանելու պնդարութիւնը»:

նաստեղծուհիին գործերուն մէջ Հիմնական եւ գերակշիռ թեմա է, որ դուրս կու գայ Նագգաշեանի անձնական բնագաւառէն ու կը դառնայ Համամարդկային՝ իր քնարերգութեան ընդմէջէն»:

Աստուածներն անգամ՝
Սիրոյ զրոյցը
Կ'ընեն լուրթեամբ...:
Մարդ եմք, այդ գիտեմ,
Բայց՝ գէթ սիրոյ մէջ
Եկ աստուածանցն...:

Որո՞ւն երգեմ սիրոյ երգերս չեր-
գուած,
Հեփիաթ սիրոյս իմ հերոսը ո՞ւր
գտնեմ...
Իսկ եթէ կրնաս, ապրիլ ուրախ, եւ
ֆեզ հետ
Օրհնանք իմ եւ մաղթանք իմ բա-
րի,
Ես լուռ կ'երթամ տառապանքիս
ճամբայէն,
Անձայն կ'անցնիմ հրդեհներէն ինձ
այրող,
Եւ հանեմ մեռեալներէն ինձ

ներուն, առ այդ գնահատելի երեւոյթ է ստեղծագործել Հայերէնով, ապրելով Հանդերձ կլանող տարբեր մշակոյթներու մէջ»:

Վերջապէս, ինչպէս բանաստեղծուհի Մարօ Մարգարեան Նազգաշեանի «Գիշերային Պատարագ» Հատորի յառաջաբանին մէջ կը գրէ. «Հայրենիքից դուրս գտնուող ստեղծագործող եւ շնորհաշատ մեր Հարազատներին ճանաչելն ու գնահատելը ամենասրտամօտ, ամենաթանկ Հարցերից մէկն է»:

Գրական երկխօսութիւնը սկսաւ երբ Անուշ Նազգաշեանը մուտք գործեց արտասանելով.

Անձրեւ յորդառատ,
Թափուր այս կեղտոտ
Մայթերուն վրայ...
Փոշի է նոյնիսկ
Աչքերուն մէջն իսկ
Այս անցորդներուն...
Պոտոր են բոլոր
Նայուածքներն անոնց,
Ու քանի փոշին
Դեռ չէ, չէ հասած
Սրտերուն իրենց,
Թափուիր յորդառատ
Մաքրելու համար
Տիեզերք այս:

Անուշ Նազգաշեանի բանաստեղծական այս Հատորին Հիմնական մօթիֆը անձրեւն է, որ իր տարբեր երանգներով ու մթնոլորտներով զուգահեռ կ'ընթանայ սիրոյ գաղափարին Հետ: Եւ երբեմն ալ կը գործածուին փոխաբերաբար:

Սէր, սէր ու «տեղատարափ» սէր է, որ կ'երգէ բանաստեղծուհին, իրեն Համար «կեանքի մէջ ամենահզօր զգացումը»: Նազգաշեանի Համար «կեանքի գոյութիւնը, յարատեւումը ու ամէն գեղեցկութիւն սիրոյ ծնունդ են»: Ան սկզբունք ունի «Աստուած սէր է» Աւետարանի խօսքը: «Սէրն ու տառապանքն են որ կը ծնին գեղեցկութիւնները», կ'ըսէ Նազգաշեան. «Եւ որքան միօրինակ պիտի ըլլար կեանքը եթէ «տխրութիւն» չըլլար, որովհետեւ պիտի չգիտնայինք «ուրախութեան» արժէքը. Աստուած ստեղծեց գիշերը ցերեկին Հակադրող, անձրեւը՝ արեւին եւ այս բոլորը օրհնաբեր նախախնամութիւններ են մարդկութեան կեանքին մէջ»:

Երկխօսութեան ընթացքին Ձիւրկի-կիրեան անդրադառնալով Նազգաշեանի միւս Հատորներուն - «Սիրոյս Տար Շունչէն» (1993) եւ «Գիշերային Պատարագ» (1994) - նշեց որ «սէրը բա-

հեզնող,
Կ'ապրիմ հպարտ, կ'ապրիմ հզօր
Վիշտիս հետ,
Լոկ այս անգամ դունի քեզ չզգաս
առանձին,
Երբ արցունք ս'ալ քեզի ժպիտ
երեւի...:

Հայրենիքի սէրը, Նազգաշեանի «սէրեր»էն է, որ կը ժայթքի սփիւռքահայ կեանքի ալիկոծ իրականութենէն, թէ՛ անհատական եւ թէ՛ Հաւաքական իմաստով:

Հայրենիքէն դուրս ծնած ու Հասակ առած բանաստեղծուհին ջերմութեամբ կը խօսի իր «պաշտելի» Հայրենիքին մասին.

Սէ՛ր անգուգական
Ապրիլ առանց քեզ՝
Մեռնի՛լ է արդէն,
Մեռնիլ քու գիրկդ՝
Սկիզբ է կեանքի.
Ջի թէ հող դառնամ՝
Ինձ կը շողայսին
Հիւսուող կամուրջին
Վանէն Երեւան...
Եւ ես չե՛մ մեռնիր.
Ես երա՛զդ եմ
Իրականացող...:

Արցախի պայքարին նուիրուած մէկ քերթուածին մէջ Նազգաշեան վիրաւորուած մարտիկի մը կը խրախուսէ.

Պարէ՛ եւ այս քու սուրբ պարով
հայուն վրէժը լուծէ դուն
Արդարութեան դոճերը փակ՝
լոկ այս պարով կրնանք փշրել...
Պարէ՛ եղբայր, հպարտ պարէ, եւ
այս անշարժ քու ուրիշով
Մարդկութեան քար խիղճը
շարժէ՛...:

Հայաստանի Գրողներու Միութիւնը ճանչնալով ու գնահատելով Նազգաշեանի գրական տաղանդը, 1997ին անոր շնորհեց «Պատուաւոր Անդամ»ի կոչում:

Ստեղծագործական իր աշխարհին դուգահեռ, Անուշ Նազգաշեան կը գրադուրի նաեւ բանաստեղծութեամբ: 1995ին Երեւանի Պետական Համալսարանէն ստացած է տորթմորականի ասպիրանտ, պաշտպանելով «Պրիկի կեանքն ու ստեղծագործութիւնը» թեզը:

Ա. ԱՆՆԱՄԱՆ

(Պոսթոն)